

GDIK 416.16 + 154. + Larix decidua Miller, : 441.16 : (477.12 + M)
K.b.: macesen, Larix decidua, odmiranje iglic, bolezen dreve, varstvo, ukrepi

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Slovenian Forestry Institute
Večna pot 2, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel: + 386 01 200 78 00 / fax: + 386 01 257 35 89

P 536/2
lm = 5433
ID = 986022

Poročevalska, diagnostična in
prognostična služba za varstvo gozdov
Gozdarski inštitut Slovenije in Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, BF
Večna pot 2
1000 Ljubljana

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Nazarje
G. Marjan Denša, univ. dipl. inž. gozd.,
Vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov OE
Savinjska cesta 4
3331 Nazarje

Zadeva: Odmiranje macesnovih iglic v GGO Nazarje

Poslali ste nam dva vzorca macesnovih vejic (*Larix decidua* Miller) z iglicami, ki ste jih nabrali 9. 9. 2002. Prvi vzorec (vzorec A) je bil nabran v GE Luče, KE Luče, odd 48b – Slapnikov plaz. Na površini 1,5 ha so 10 let staremu macesnu iglice porumenele in mu odpadajo. Intenziteta poškodb je srednja (poškodovanih 21 – 30 % dreves), pojavljajo se v šopih (skupinsko) od avgusta 2002 dalje. Drugi vzorec (vzorec B) je bil nabran v GE Luče, KE Luče odd. 65b – Tratički plaz (Podvolovljek). Lokacija nabiranja tega vzorca je ista kot v poročilu z naslovom :«*Mycosphaerella laricina* na macesnu v Podvolovljeku», ki smo ga izdelali 9. 9. 2002. Tu je okužba zelo močna (intenziteta je 75 %), prizadeti so vsi macesni na površini 2,2 ha, ki so stari do 10 let. Sporočate tudi, da so se podobne poškodbe navadnega macesna pojavile tudi na saniranem plazišču Matkov plaz.

Tudi na obeh poslanih vzorcih smo kot povzročiteljico osipa macesnovih iglic ugotovili glivo *Mycosphaerella laricina* (R. Hartig) Neger. Poleg trosišč omenjene zajedalske glive pa so na iglicah vzorca A tudi številni iztrebki neke žuželke, ki so črne, drobne, zasušene pikice. Očitno je prisotna na iglicah tudi sesajoča žuželka, ki pa je na vzorcih nismo našli. Še žive iglice vzorca A so v vrhu poganjka bolj porumenele kot iglice vzorca B, kjer teh iztrebkov nismo našli. Domnevamo, da je vzrok omenjene porumenelosti iglic vzorca A škodljivi vpliv te neznane sesajoče žuželke ali pa neustreznih tal (pomanjkanje hranil ali mikroelementov).

Pri obeh vzorcih omenjate, da se osip pojavlja na osončenih legah. Ta podatek se ne sklada s prevladujočim pojavljanjem rjavega osipa macesnovih iglic v vlažnih, zasenčenih legah. Domnevamo, da so velike padavine in prevladujoča visoka zračna vlaga omogočile glivi močne okužbe iglic v letošnjem avgustu in posledica je močan izbruh bolezni. To pomeni, da je na opaženih lokacijah tudi v prihodnosti, ob za glivo ugodnih vremenskih razmerah, vedno nevarnost močnega izbruha bolezni (ne le v avgustu ampak že tudi kmalu po odganjanju). Domnevamo tudi, da so tla na saniranih plaziščih vlažnejša kot pa na tleh, kjer se zemeljski plazovi niso pojavili. Vlažnejše rastišče pa je ugodno za okužbo in razvoj bolezni. V Brkinih je sestoj (drogovnjak), ki je bil posajen od dna doline s potokom do vrha hriba in je po vlažnostnih razmerah rastišča podoben Tratičkemu plazu. Lega celotnega nasada je južna, okuženost z rjavim osipom macesnovih iglic pa je izjemno močna pri dnu doline (visoka zračna vlaga), kjer macesni hirajo in so večinoma že odmrli in se zmanjšuje proti vrhu hriba (poleg tega je sestoj še močno okužen z macesnovim rakom, ki mu prijaajo enake ekološke razmere kot rjavemu osipu macesnovih iglic).

Iz opažanj in močnega pojava rjavega osipa macesnovih iglic lahko zaključimo, da macesen ni najustreznejša drevesna vrsta za umirjanje tal na plaziščih v nizkih nadmorskih višinah. Kljub osončenim legam so vlažnostne razmere tal in ozračja take, da omogočajo močno okužbo z *Mycosphaerella laricina*. Zato še vedno veljajo usmeritve iz poročila :«*Mycosphaerella laricina* na macesnu v Podvolovljeku»:

- navadni macesen naj na teh rastiščih ne oblikuje čistih sestojev
- njegov delež v bodočem sestoju naj bo tem manjši, čim vlažnejše je rastišče
- oblikujte mešane sestoje z listavci, najustreznejša je bukev.

(V formularju »Obvestilo o pojavu poškodb drevja« omenjate, da »ob zadnjem vzorcu ni bilo reakcije«. Ni nam znano, da bi od vas dobili vzorec in izpolnjen formular. Za vsak ustrezno oddani vzorec smo imeli in še imamo namen napisati odgovor.)

Sestavil

Direktor

Mag. Dušan Jurec

Prof. dr. dr. h.c. Niko Torelli

Ljubljana, 12. 9. 2002

